

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

Затверджено
на засіданні кафедри теорії літератури та
порівняльного літературознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри Михайло ГНАТЮК

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни

«Теорія художнього часопростору та ритму тексту»,
що викладається в межах ОП Українська мова та література. Літературна
творчість. Українська мова та література. Українська мова як іноземна. Фольклористика.
Прикладна лінгвістика. Середня освіта (Українська мова і література)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія

Назва курсу	Теорія художнього часопростору та ритму тексту
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства, ауд. 245
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035. Філологія, спеціалізація 035.01 Українська мова та література", освітня програма "Літературна творчість"
Викладачі курсу	Челецька М. М., доцент, кандидат філологічних наук
Контактна інформація викладачів	maryana.cheletska@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації з курсу відбуваються за попередньою домовленістю зі студентами.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/teoriia-khudozhn-oho-chasu-prostoru-ta-rytmu-tekstu
Інформація про курс	<p>Навчальний курс «Теорія художнього часопростору та ритму тексту» є дисципліною за вільним вибором для студентів для спеціальності «Літературна творчість».</p> <p>Курс зорієнтований на поглиблення теоретичних знань студентів зі «Вступу до літературознавства» та допомагає майбутнім знавцям літературних текстів виробити необхідні навички щодо інтерпретації творів. Поетика часопростору та ритму тексту є невід'ємним елементом дослідження літературного твору й тісно пов'язана з такими літературознавчими аспектами, як жанрологічний і наратологічний, а також із теоріями віршознавства.</p> <p>Засвоївши необхідну базову термінологію з часопросторової поетики та ознайомившись із відомими на сьогодні методологічними підходами авторитетних учених, які активно працювали та працюють у цій галузі, організувавши певну, досить вагому школу напрацювань із такої проблематики, студент має змогу долучитися до наукового процесу та випробувати власні інтерпретаційні можливості під час написання курсових робіт. Курс зорієнтований на здобутки львівської літературознавчої школи проф. Нонни Копистянської, що діяла у формі Міжнародного науково-методологічного об'єднання-семінару «Проблеми художнього часу, простору, ритму» протягом 1997–2012 рр., а також на теорії та практики дослідження літературного тексту, які протягом ХХ ст. розробили в цьому напрямку авторитетні закордонні та українські вчені.</p> <p>Курс допомагає глибше зрозуміти природу та функції літератури у її зв'язках з філософією, історією, релігією, іншими видами мистецтв, а й навіть точними та природничими науками, що порушують аналогічні проблеми часопросторової структури світу.</p> <p>Електронний курс: https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3590</p>
Коротка анотація курсу	Курс зорієнтований на здобутки львівської літературознавчої школи проф. Нонни Копистянської, що діяла у формі Міжнародного науково-методологічного об'єднання-семінару «Проблеми художнього часу, простору, ритму» протягом

	1997–2012 рр., а також на теорії та практиці дослідження літературного тексту, які протягом ХХ ст. розробили в цьому напрямку авторитетні закордонні та українські вчені.
Мета та цілі курсу	<p>Мета – навчити студентів розуміти художню літературу як самодостатнє явище, що підпорядковується особливим законам простору, часу та ритму, від яких безпосередньо залежать і світоглядні, і жанрово-структуротворчі механізми авторської творчості.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів із ключовими методологіями із вивчення часу, простору та ритму в літературознавчій практиці; • зорієнтувати майбутніх дослідників у термінологічному апараті часопросторової школи інтерпретацій художнього тексту; • виробити у студентів професійні навички інтерпретації художніх творів..
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Методичне забезпечення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Копистянська Н., Приплюцька М., Питання часо-просторової термінології // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 265–280. (Челецька М. Філософія часу та філософія простору. – С. 278-280). 2. Нонна Копистянська: біобібліографічний покажчик (до 100-річчя від дня народження). Львів: ЛНУ ім.І.Франка, 2004 (Наукова бібліотека. Українська біобібліографія. Нова серія. Чис.15). 3. Проблеми часопросторової поетики : рекоменд. бібліогр. покажчик / упоряд. М. Кривенко ; наук. ред. Н. Копистянська. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 68 с. 4. Схеми художнього часу і простору // Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. С. 312–326. <p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вюллер Т. Що таке час? / Трюльс Вюллер; перекл. з норвез. С. Волковецької. Київ: Ніка-Центр; Львів: Вид-во Анетти Антоненко, 2018. 2. Діалогічні обертони: наук. зб. на пошану пам. проф. Н. Копистянської. Львів, 2014. 3. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства [Текст]: монографія / Н. Копистянська. - Л. : ПАІС, 2005. 4. Копистянська Н. Стефанія Скварчинська як дослідник-новатор часопросторової проблеми // Іноземна філологія. Український науковий збірник. Вип. 114. Львів, 2003. – С.281-284. 5. Копистянська Н. Х «Свій» і «чужий» хронотоп як розвиток мотиву Дон Кіхота // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. пр. Львів, 2000. Вип. 1. С. 74–78. 6. Копистянська Н. Х. Надтекстовий соціально-історичний хронотоп //Античність – Сучасність (питання філології): Зб. наук. пр. Донецьк, 2001. Вип. 1. С. 20–27. 7. Копистянська Н. Х. Ритм, простір, час у смисловому вивченні стилю в працях О. В. Чичеріна // Вісник Львівського університету: Сер. філол. Львів, 2000. С. 427–430.

8. Копистянська Н. Х. Соціально-історичний час художнього твору // Біблія і культура: Зб. наук. ст. Чернівці, 2002. Вип. 4. С. 19–29.
9. Копистянська Н. Х. Форми створення множинного соціальноісторичного часу // З його духа печаттю...: Зб. наук. пр. на пошану І. Денисюка. 2001. Т. 2. С. 9–15.
10. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012.
11. Копистянська Н., Григораш Н. Напрями вивчення часу і простору в літературознавстві слов'янського світу // Слов'янські літератури. Доповіді. XIII Міжнародний конгрес славистів. Любляна, 15–21 серпня 2003 року. Київ, 2003. С. 5–35. Режим доступу: <http://rastko.rs/rastko/delo/11892>
12. Проблеми художнього часу, простору, ритму: зб. наук. ст. // Іноземна філологія. Львів, 2003. Вип. 114.
13. Фогель Д. Композиція простору / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. – К.: Дух і Літера, 2019. – С. 46–49.
14. Фогель Д. Помешкання в його психічній та суспільній функції / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. – К.: Дух і Літера, 2019. – С. 49–59.

Допоміжна

1. Андреева Т. «Свій – чужий» у просторі «ми»–ідентичностей людства // Іноземна філологія. Львів, 2003. Вип. 114. С. 40–46.
2. Барабаш С., Барабаш В. Часопросторова модель пейзажу Ліни Костенко: процесуальність і подійність // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: Зб. наук. пр. ф-ту лінгвістики Гуманітар. ін-ту Нац. авіаційного ун-ту. – 2005. – Вип. 11. – С. 298–308.
3. Баран Г. Художній простір і час у «Сонячній машині» В. Винниченка // Слово і час. – 1999. – № 9. – С. 60–63. Баран Г. Художній простір і час у «Сонячній машині» В. Винниченка // Слово і час. 1999. № 9. С. 60–63.
4. Бахтин М. М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике // Литературно-критические статьи. М., 1986.
5. Гак В. Г. Пространство вне пространства // Логический анализ языка. Языки пространств / Отв. ред.: Н. Д. Артюнова, И. В. Левонтина. М., 2000. С. 127–134.
6. Гиршман М. Ритм художественной прозы / М. Гиршман. Москва: «Советский писатель», 1982.
7. Диалог – Карнавал – Хронотоп: Журнал научных разысканий о биографии, теоретическом наследии и эпохе М. М. Бахтина. Витебск, 1995. Ч. 2.
8. Жюльен Ф. О «времени». Элементы философии «жить» / Франсуа Жюльен. М.: Прогресс-Традиция, 2005.
9. Журавська О.В. Дихотомія «реального» й «ірреального» хронотопу як категоріальна жанрова ознака українського химерного роману 2-ї половини ХХ ст. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 10.01.06 «Теорія літератури». – Донецький національний університет імені Василя Стуса; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2018
10. Зварич І. М. До проблеми просторово-часового «повернення» в художньому моделюванні дійсності // Питання літературознавства. Чернівці, 1998. Вип. 5. С. 3–8.

11. Какоева Л. Про особливості художнього простору «Лісової пісні» Лесі Українки у зв'язку з міфологічною моделлю світу // Біблія і культура: Зб. наук. пр. Чернівці, 2001. Вип. 3. С. 179–182.
12. Кеба А. Поетика хронотопа // Кеба А. Андрей Платонов и мировая литература XX века. Кам'янець-Подільський, 2001. С. 126–139.
13. Козлов Р. А. Художній час і художній простір у драматургії: (на матеріалі української літератури XVII – XVIII ст.): Автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.01.01 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2005. 20 с.
14. Левицька О. С. Особистість та епоха: проблема героя у «чужому часі» (за романом Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта») // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 202–208.
15. Левицька О. С. Функціональність просторової моделі прірви у романі Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта» // Античність – Сучасність (питання філології). – Донецьк, 2001. – Вип. 2. – С. 43–47.
16. Лотман Ю. Проблема художественного пространства // Лотман Ю. Структура художественного текста. – М.: Искусство, 1977. – С. 265–279.
17. Маланій О. О. Художній часопростір поезій Василя Барки: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 19 с.
18. Маневко-Бекерська Л. Топос дороги: Поетика, рецепція (Мала проза Володимира Винниченка) // Вісник Львівського університету: Сер. філол. Львів, 2004. С. 43–49.
19. Мельник О. Поетика простору: семантика вертикалей та горизонталей у прозі Михайла Яцкова // Слово і час. 2005. № 7. С. 48–55.
20. Мічію К. Гіперпростір: Наукова одісея крізь паралельні світи, викривлений простір-час і десятий вимір / У пер. А. Кам'янець. – Львів: Літопис, 2005.
21. Мочернюк Н. Сновидіння в поетиці романтизму: часопросторова специфіка: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Терн. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2005.
22. Приходько Л. А. Художній час і художній простір у поезії: Автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.01.06 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2004. 19 с.
23. Ритм, пространство, время в литературе та искусстве. Ленинград, 1974.
24. Руда Т. Б. Ритм художньої прози і взаємодія мистецтв // Метроритм-2: Колектив. моногр. / За ред. І. М. Юджіна. – К., 2005. – С. 16–20.
25. Скиба С. М. Художній час і художній простір у творчості Лесі Українки: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2004. – 19 с.
26. Скорина Л. Дім як домінанта семантичного простору в романі У. Самчука «На твердій землі» // Слово і час. – 2005. – № 3. – С. 38–43.
27. Скупейко Л. Форми художнього часу в «Лісовій пісні» Лесі Українки // Слово і час. – 2005. – № 8. – С. 16–20.
28. Смерек О. Часопросторова міфологема кола в романістиці Емми Андіївської // Вісник Львівського університету: Сер. філол. – Львів, 2004. – С. 50–56.
29. Содомора А. Водяний годинник і концепція часу у філософській прозі Сенеки // Марра Мунді: Зб. наук. пр. на пошану Я. Дашкевича з нагоди його 70-річчя. – Львів; К.; Нью-Йорк, 1996. – С. 40–50.
30. Сокіл Г. Проблема «свого» і «чужого» в календарно-обрядовій обхідній поезії // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 89–92.
31. Стофф А. Читання як подолання опозиції «своє» — «чуже» у переживанні часу // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 6–13.

32. Тодчук Н. Роман Івана Франка «Для домашнього огнища»: простір і час. Львів, 2002. 202, [2] с.
33. Топоров В. «Минус» – пространство Сигизмунда Кржижановського // Топоров В. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического. М., 1995.
34. Фіськова С. П. Інтелектуалізована музика як ознака герметизованого часу (Г. Гессе «Гра в бісер») // Молода нація: Альманах. К., 1997. – № 5. С. 155–159.
35. Хороб С. Просторово-часова організація структури драматичного твору // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія. Івано-Франківськ, 2005. Вип. IX/X (2004–2005 pp.). С. 3–8.
36. Челецька М. Присвята як засіб організації свого/чужого простору в ліриці Івана Франка // Іноземна філологія. Львів, 2003. Вип. 114. С. 142–151.
37. Червак Б. Символіка часу в творах Марії Матіос // Слово і час. 2000. № 4. С. 52–53.
38. Чичерин О. О. Ритм образа: стилистические проблемы. М., 1980.
39. Чувардин Г. Хаос времени и хронотоп // Бахтинский вестник: Собр. соч. ученых: В 5 т. – Орел, 2005. – Т. 1. – С. 155–177.
40. Шліпченко С. Про тексти, тіла й архітектуру // Слово і час. – 1997. – № 9. С. 74–81.
41. Przestrzeń // Bibliografia teorii literatury 1984–1990: Prace polskie, tłumaczone na język polski i recenzowane w polskich czasopismach / Wybory dokonała i opracowała J. Andrzejewska. – Gdańsk, 1994. – S. 102–104.
42. Przestrzeń w dziele literackim // Słownik terminów literackich / Pod red. J. Sławińskiego. – Wrocław, 1998. – S. 449–450.
43. Rosner K. Narracja, tożsamość i czas. Kraków: Universitas, 2003. 148 s.
44. Simonek S. Функция простора в поэзии украинских неоклассиков // Slavia orientalis. 1996. Т. XLV, I.
45. Stanislavová Z. O funkcii «cudzieho» v časopriestore paralelných svetov (na materiáli slovenskej fantastiky pre deti a mládež) // Іноземна філологія. – Львів, 2003. Вип. 114. С. 241–248.
46. Stoff A. Dramat i czas (W perspektywie interpretacji) // Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XLV. Toruń, 1995. Z. 289. S. 111–131.
47. Stoff A. Okoliczności miejsca i czasu w interpretacji utworów literackich i dzieł sztuki // Roczniki humanistyczne. 1998. Т. XLVI, z.1. S. 94–107.
48. Symotiuk S. Filozofia i Genius Loci. Warszawa: Instytut Kultury, 1997. 124 s. (*ідеться про топоси: брама, криниця, вікно, двері, горище, смітник, міський тротуар, прогулянка*)
49. Žemberová V. Čas v poetike, noetike a estetike výrazu dramatickej literatúry // Kapitoly k dejinám estetiky na Slovensku III / Red. J. Sašková. Prešov, 2000. S. 200–209.

Електронні ресурси:

Копистянська Нонна Хомівна. ETS: <https://lingua.lnu.edu.ua/ex-employee/kopystyanska-nonna-homivna>

Фонд Нонни Копистянської: (книжки з домашньої бібліотеки проф. Н. Х. Копистянської. – <http://ifnan.gov.ua/lib/fonds/f3>.

Фонд Нонни Копистянської в Архіві Львівського національного університету імені Івана Франка м. Львів, вул. Дорошенка, 41. – http://archive.lnu.edu.ua/index.php?Option=com_content&view=article&id=132&Itemid=158

Тривалість курсу	один семестр (3)
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 32 години лекційни, 58 годин самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 2 модулі.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:</p> <p><u>знати:</u></p> <p>1) <u>основні поняття</u> часопросторової поетики та концепції художнього часу та простору: поняття та образ часу, соціально-історичний час, лінійний час, вертикаль часу, хронотоп, хронотоп порогу, хронотоп дороги, хронотоп дому, авторський хронотоп, сюжетний час, персонажний час, соціально-історичний хронотоп, множинний соціально-історичний хронотоп, «свій/чужий» хронотоп, ретроспекція, проспекція, інтроспекція, простір персонажа, ритм персонажів, «ритм образу», моделювання художнього простору, відкритий і закритий простір; час реальної дійсності, час фабули, час представлених подій, майбутній час минулого часу, переддія, післядія, визначений і невизначений простір, простір представленого часу, синхронізація, часове скорочення, часове розтягнення, часова перспектива, часова інтенсифікація;</p> <p>допоміжна термінологія: жанрологія, жанрова ситема, жанрова заданість, наратологія, форми оповіді, рецепція, номенологія, надтекст.</p> <p>2) <u>теми:</u> Часопросторова структура художнього твору; Авторський хронотоп; Соціально-історичний хронотоп; Сюжетний час; Хронотоп і ритм персонажів; Ретроспекція; Свій/чужий хронотоп; Моделювання художнього простору; Простір персонажа; Жанрова система художнього часу та простору;</p> <p>– <u>вміти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміти специфіку літературних епох, напрямів, стилів національної літератури та ідіостилів творчої індивідуальності залежно від жанрової природи художнього твору; • аналізувати загальні світоглядні концепції епох та художні принципи окремих письменників; • аналізувати художньо-образну систему літературної епохи, стилю, напрямку, автора, окремого твору; • творчо, логічно та послідовно формулювати та аргументувати власні думки про літературний твір.
Ключові слова	<p>поняття та образ часу, соціально-історичний час, лінійний час, вертикаль часу, хронотоп, хронотоп порогу, хронотоп дороги, хронотоп дому, авторський хронотоп, сюжетний час, персонажний час, соціально-історичний хронотоп, множинний соціально-історичний хронотоп, «свій/чужий» хронотоп, ретроспекція, проспекція, інтроспекція, простір персонажа, ритм персонажів, «ритм образу», моделювання художнього простору, відкритий і закритий простір; час реальної дійсності, час фабули, час представлених подій, майбутній час минулого часу, переддія, післядія, визначений і невизначений простір, простір представленого часу, синхронізація, часове скорочення, часове розтягнення, часова перспектива, часова інтенсифікація;</p>
Формат курсу	Дистанційний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік

Пререквізити	Вступ до літературознавства. Теорія літератури.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	методи навчання - інформаційний, пояснювальний, інструктивний, дослідницький; методи викладу навчального матеріалу – лекція, практичне заняття; семінарське заняття, майстер-клас, консультація; дослідні роботи; наочні методи навчання – ілюстрування (художні тексти, малюнки, карти), демонстрування з використання технічних засобів (фільм, слайди), самостійне спостереження, коментоване аналітичне читання; техніки навчальної дискусії, пізнавальної гри, створення проблемної ситуації, інтелектуального експерименту
Необхідне обладнання	Проектор, мультимедійна дошка.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Поточне оцінювання та модулі – 50% семестрової оцінки.
Питання на залік	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основна часопросторова термінологія. 2. Традиції та методології дослідження художніх творів у львівській часопросторовій школі проф. Н. Х. Копистянської. 3. Методології дослідження художнього часу. Концепції розуміння часу П. Рікера, Т. Манна, Ж. Дерріди. 4. Методології дослідження художнього простору (С. Скварчинська, Д. Ліхачов) у контексті часопросторової проблематики. 5. Теорія ритму Олексія Чичеріна та параметри методологічних досліджень. 6. Авторський хронотоп та його способи вираження в художніх творах різної родо-жанрової природи. 7. Поняття про хронотоп у літературі (М. Бахтін). Різновиди хронотопу (хронотоп порогу, хронотоп дому, хронотоп дороги, хронотоп сновидіння). 8. Співвідношення хронотопу із жанром. Хронотоп та проблеми рецептивної поетики. 9. Мистецтво читання як перетворення часу в простір. 10. Соціально-історичний хронотоп. Множинний соціально-історичний час. 11. Поняття про надтекстовий хронотоп. 12. Співвідношення авторського та соціально-історичного хронотопу у повісті-нарисі Галини Пагутяк «Сентиментальні мандрівки Галичиною». 13. Ретроспекція, проспекція та інтроспекція у літературному творі як елементи сюжетного часу. 14. Поняття про «свій/чужий» хронотоп та проблематика наукових статей у спецвипуску збірника семінару-об'єднання «Проблеми художнього часу, простору, ритму» («Іноземна філологія», 2003, вип. 114). 15. Особливості моделювання художнього простору та часу (за схемами Н. Копистянської). 16. Поняття про простір персонажа та його рівні взаємодії із сюжетним часом. 17. Особливості модерністського бачення часу та простору.

Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
МОДУЛЬ 1.					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологія дослідження художнього часу та простору в літературних текстах.					
1 т. 2 т. 3т. 6 год.	<p>Тема 1. Основна часопросторова термінологія. Традиції та методології дослідження художніх творів у львівській часопросторовій школі проф. Н. Х. Копистянської (Міжнародне науково-методологічне об'єднання-семінар «Проблеми художнього часу, простору, ритму»: 1997– 2012).</p> <p>Тема 2. Польсько-російська часопросторова школа 20-30-х рр. ХХ ст. (Р. Ингарден, Й. Кляйнер, А. Цейтлін, Г. Волошинов). Внесок С. Скварчинської, М. Бахтіна, Д. Ліхачова, Н. Копистянської у теорію із вивчення часопросторової проблематики художнього твору.</p> <p>Тема 3. Теорія ритму Олексія Чичеріна та параметри методологічних досліджень.</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> Факультет іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка: Копистянська Нонна Хомівна. – https://lingua.lnu.edu.ua/ex-employee/kopystyanska-nonna-homivna Фонд Нонни Копистянської: (книжки з домашньої бібліотеки проф. Н. Х. Копистянської. – http://ifnan.gov.ua/lib/fonds/f3. Фонд Нонни Копистянської в Архіві Львівського національного університету імені Івана Франка м. Львів, вул. Дорошенка, 41. – http://archive.lnu.edu.ua/index.php?Option=com_content&vie 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Аналіз досліджень про теорію художнього ритму:</p> <ol style="list-style-type: none"> Чичерин О. О. Ритм образа: стилистические проблемы. М., 1980. Гиршман М. Ритм художественной прозы / М. Гиршман. – Москва: «Советский писатель», 1982. 	

		<p>w=article&id=132&Itemid=158</p> <p>4. Копистянська Н., Приплюцька М. Питання часо-просторової термінології // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 265–280. (Челецька М. Філософія часу та філософія простору. – С. 278-280)</p> <p>5. Лихачев Д. Поетика художественного пространства // Лихачев Д. Поэтика древнерусской литературы. – М., 1979.</p> <p>6. Копистянська Н. Стефанія Скварчинська як дослідник-новатор часопросторової проблеми // Іноземна філологія. Український науковий збірник. — Вип. 114. — Львів, 2003. – С.281-284.</p> <p>7. Копистянська Н. Х. Ритм, простір, час у смислового вивченні стилю в працях О. В. Чичеріна // Вісник Львівського університету: Сер. філол. – Львів, 2000. – С. 427–430.</p>	<p>3. Руда Т. Б. Ритм художньої прози і взаємодія мистецтв // Метроритм-2: Колектив. моногр. / За ред. І. М. Юджіна. – К., 2005. – С. 16–20.</p> <p>4. Ритм, пространство, время в литературе та искусстве. – Ленинград, 1974.</p> <p>6 год.</p> <p>Проблема специфіки ритму художньої прози (теорія художньої цілісності М. Гіршмана)</p> <p>4 год.</p>	
--	--	--	--	--

<p>4 т. 2 год.</p>	<p>Тема 4. Методології дослідження художнього часу та простору. Концепції розуміння часу в античній та сучасній філософії (П. Рікер, Е. Гуссерль, М. Гайдеггер, А. Бергсон, Г.-Г.Гадамер, Ж. Дерріда), науці (у Ю. Молчанов, В. Вернадський) та літературі (Т. Манн «Зачарована гора»).</p> <p>Тема 5. Методологія дослідження часового парадоксу в сучасному кінематографі та його способи реалізації у фантастичному жанрі (прикладі: Р. Бредбері "Мандрівка в Кіліманджаро", "Удар грому"; Олександр Ірванець "Recording", Тарас Антипович "Хронос")</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Вюллер Т. Що таке час? / Трюльс Вюллер ; перекл. з норвез. С. Волковецької. Київ: Ніка-Центр; Львів: Вид-во Анетти Антоненко, 2018, зокрема розділ 4 «Час у філософії: Бергсон, Гуссерль, Гайдеггер» (С. 71-95).</p>	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Час повторення у житті, релігії, історії та літературі</p> <p>Поняття часу в античній філософії (Геракліт, Парменід, Левкіп, Демокрит, Платон), астрономії та фізиці (Ейнштейн).</p> <p>Поняття часу у середньовічній філософії (Августин Аврелій)</p> <p><i>Література:</i></p> <p>2. Содомора А. Водяний годинник і концепція часу у філософській прозі Сенеки // Марра Mundi: Зб. наук. пр. на пошану Я. Дашкевича з нагоди його 70-річчя. – Львів; К.; Нью-Йорк, 1996. – С. 40–50.</p> <p>4 год.</p>
------------------------	---	---------------	--	--

Мак-Таггарт про час як ілюзію. Особливості «ірраціонального» простору. Простір поза простором.

Література:

1. Гак В. Г. Пространство вне пространства // Логический анализ языка. Языки пространств / Отв. ред.: Н. Д. Артюнова, И. В. Левонтина. – М., 2000. – С. 127–134.
2. Мічіо К. Гіперпростір: Наукова одіссея крізь паралельні світи, викривлений простір-час і десятий вимір / У пер. А. Кам'янець. – Львів: Літопис, 2005.

4 год.

5 т. 2 год.	Тема 6. Методологія «свого/чужого» як предмет дослідження у працях Н. Копистянської теоретичних аспектів розуміння художнього часу та простору.	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. 2. Проблеми художнього часу, простору, ритму: зб. наук. ст. // Іноземна філологія. Львів, 2003. Вип. 114. 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Аналіз наукових статей «Проблеми художнього часу, простору, ритму» («Іноземна філологія», 2003, вип. 114).</p> <p>4 год.</p>	
--------------------	---	--------	---	--	--

МОДУЛЬ 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Хронологічна структура художнього твору та особливості її інтерпретації у прозі, поезії та драмі.

6 т. 2 год.	<p>Тема 5. Поняття про хронотоп та його різновиди в літературі: хронотоп порогу (термін М. Бахтіна), хронотоп дому (Г. Башляр), хронотоп дороги, хронотоп сновидіння.</p> <p>Тема 6. Співвідношення хронотопу із родом літератури та жанром ("жанрова спіраль" Н.Копистянської). Особливості вираження часу та простору в поезії та драматургії.</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бахтин М. М. Форми времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике // Литературно-критические статьи. М., 1986. 2. Приходько Л. А. Художній час і художній простір у поезії: Автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.01.06 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2004. – 19 с. 3. Козлов Р. А. Художній час і художній простір у драматургії: (на матеріалі української літератури XVII – XVIII ст.) : Автореф. дис.... 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Жанрологічні теорії проф. І. О. Денисюка та Н.Х. Копистянської.</p> <p>Література: <i>Денисюк І. Жанр. // Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 томах, 4 книгах / Львівський національний</i></p>	
--------------------	--	--------	---	---	--

		<p>канд. філол. наук: 10.01.01 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2005. – 20 с.</p> <p>4. Хороб С. Просторово-часова організація структури драматичного твору // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія. – Івано-Франківськ, 2005. – Вип. IX/X (2004–2005 pp.). – С. 3–8.</p> <p>5. Stoff A. Dramat i czas (W perspektywie interpretacji) // Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XLV. – Toruń, 1995. – Z. 289. – S. 111–131.</p> <p>6. Žemberová V. Čas v poetike, poetike a estetike výrazu dramatickej literatúry // Kapitoly k dejinám estetiky na Slovensku III / Red. J. Sašková. – Prešov, 2000. – S. 200–209.</p> <p>7. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства [Текст] : монографія / Н. Копистянська. - Л. : ПАІС, 2005.</p> <p>8. Кеба А. Поэтика хронотопа // Кеба А. Андрей Платонов и</p>	<p>університет імені Івана Франка. — Львів, 2005. – Кн. 1.</p> <p><i>4 год.</i></p>	
--	--	---	---	--

			<p>мировая література ХХ века. – Кам’янець-Подільський, 2001. – С. 126–139.</p> <p>9. Кодак М. Жанр у часопросторових вимірах: до генології літературної класики // Слово і час. – 2003. – № 5. – С. 3–9.</p>		
7 т. 2 год.	<p>Питання для обговорення за темами 5-6:</p> <p><i>Хронотоп дому та дороги у змінності функцій «свого/чужого» (аналіз оповідання Вал.Шевчука "Дорога" та вірша Гр. Чубая "Коридор із дверима завбільшки з око"). Розуміння "свого/чужого" часу (за опов. Костянтина Москальця "Людина на крижині").</i></p> <p><i>Допоміжна часопросторові схема 1.7. "Свій/чужий хронотоп".</i></p>	лекція	<p>1. Башляр Г. Избранное: Поэтика пространства / Пер. с франц. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 376 с. (Серия «Книга света»)</p> <p>2. Башляр Г. Дім: поетика простору // Українські проблеми: сусп.-політ. та наук.-літ. журнал. – 1994. – № 4-5. – С. 91-95. (з передмовою Олега Кузьменка «Феноменологія щастя»).</p> <p>3. Скорина Л. Дім як домінанта семантичного простору в романі У. Самчука «На твердій землі» // Слово і час. – 2005. – № 3. – С. 38–43.</p> <p>4. Мацевко-Бекерська Л. Топос дороги: Поетика, рецепція</p>	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i> Хронотоп сновидіння та його особливості</p> <p>Література:</p> <p>1. Мочернюк Н. Сновидіння в поетиці романтизму: часопросторова специфіка: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Терн. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2005.</p>	4 год.

			(Мала проза Володимира Винниченка) // Вісник Львівського університету: Сер. філол. – Львів, 2004. – С. 43–49.	
8 т. 2 год.	Тема 7. Авторський хронотоп та його способи вираження в художніх творах різної родо-жанрової природи. Особливості драматичного хронотопу (на прикладі монодрами Олександра Ірванця "Recording").	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. 2. Копистянська Н. Х. Соціально-історичний час художнього твору // Біблія і культура: Зб. наук. ст. – Чернівці, 2002. – Вип. 4. – С. 19–29. <p>Копистянська Н. Х. Форми створення множинного соціальноісторичного часу // З його духа печаттю...: Зб. наук. пр</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. . на пошану І. Денисюка. – 2001. – Т. 2. – С. 9–15. 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>«Свій/чужий» хронотоп як характеристика «вічних» образів у літературі (Дон Кіхот, Гамлет, Дон Жуан)</p> <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Копистянська Н. Х «Свій» і «чужий» хронотоп як розвиток мотиву Дон Кіхота // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. пр. – Львів, 2000.

				– Вип. 1. – С. 74–78.	
9 т. і 10 т. 4 год.	<p>Тема 8. Соціально-історичний хронотоп. Множинний соціально-історичний час.</p> <p>Тема 9. Співвідношення авторського та соціально-історичного хронотопу у повісті Галини Пагутяк «Сентиментальні мандрівки Галичиною». <i>Аналіз твору з використанням схеми 1.2 "Авторський хронотоп" та 1.3. "Соціально-історичний хронотоп" Н.Х.Копистянської.</i></p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андреева Т. «Свій – чужий» у просторі «ми»–ідентичностей людства // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 40–46. 2. Андреева Т. А., Бондаренко В. В. Общечеловеческие инварианты субъективного восприятия времени // Вісник державного Донецького університету: Сер. Б. – Донецьк, 1999. – № 2. – С. 170–176. 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Розуміння часу та простору людиною епохи Бароко та Просвітництва</p> <p>6 год.</p>	
11 т. 2 год.	<p>Тема 9. Ретроспекція, проспекція та інтроспекція у літературному творі як елементи сюжетного часу.</p> <p>Тема 10. Приклади аналізу ретроспективних засобів на основі повісті Анни Зегерс «Прогулянка мертвих дівчат» та драми Г. Ібсена "Ляльковий дім".</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. 2. Копистянская Н. Ф. Виды и функции ретроспекции в романе XX века / Нонна Фоминична Копистянська // Sbornik prací filozofické fakulty Brněnské university. – Brno, 1996. – № 4. – S. 441–450. 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Етнокультурний міфопростір, міфічний хронотоп, проблеми історичної пам'яті</p> <p>Література: 1. Сокіл Г. Проблема</p>	

			<p>3. Зварич І. М. До проблеми просторово-часового «повернення» в художньому моделюванні дійсності // Питання літературознавства. – Чернівці, 1998. – Вип. 5. – С. 3–8.</p>	<p>«свого» і «чужого» в календарно-обрядовій обхідній поезії // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 89–92.</p>	
<p>11 т. 2 год.</p>	<p>Питання для обговорення за темами 9-10: <i>Використання ретро-, про- та інтроспективних засобів в оповіданні Валерія Шевчука «Я дуже хочу подивитись...» із застосуванням схеми Н.Копистянської 1.6 "Ретроспекція".</i> <i>Засоби антиципації у хронотопі (на прикладі оповідання Юрія Клена "Акація")</i></p>	<p>лекція</p>	<p>3. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012.</p> <p>2. Копыстьянская Н. Ф. Виды и функции ретроспекции в романе XX века / Нонна Фоминична Копистянська // Sbornik prací filozofické fakulty Brněnské university. – Brno, 1996. – № 4. – S. 441–450.</p>		<p>6 год.</p>

<p>12 т. 2 год.</p>	<p>Тема 11. Поняття про простір персонажа та його рівні взаємодії із сюжетним часом.</p> <p>Тема 12. Ритм простору персонажа у художньому творі. Хронотоп драми.</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Копистянська Н. Х. Надтекстовий соціально-історичний хронотоп // <i>Античність – Сучасність</i> (питання філології): 3б. наук. пр. – Донецьк, 2001. – Вип. 1. – С. 20–27.</p> <p>2. Стофф А. Читання як подолання опозиції «своє» — «чуже» у переживанні часу // <i>Іноземна філологія</i>. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 6–13.</p>	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p>Теорія просторових та часових мистецтв</p> <p><i>Література:</i></p> <p>1. Руда Т. Б. Ритм художньої прози і взаємодія мистецтв // <i>Метроритм-2: Колектив. моногр. / За ред. І. М. Юджіна</i>. – К., 2005. – С. 16–20.</p> <p>4 год.</p>	
<p>13 т. 2 год.</p>	<p>Тема 13. Надтекстовий хронотоп. Хронотоп та проблеми рецептивної поетики. Мистецтво читання як перетворення часу в простір.</p>				

<p>14 т. і 15 т. 4 год.</p>	<p>Тема 14. Композиція простору. Особливості моделювання художнього простору та часу (за схемами Н. Копистянської).</p> <p>Тема 15. Психічні та суспільні функції інтер'єрного простору.</p> <p><i>Моделювання художнього простору із пошуком власних прикладів поєднання візуальних, аудіальних, офлакторних, густативних і тактильних просторів в улюбленій художній літературі.</i></p>	<p>лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фогель Д. Композиція простору / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. – К.: Дух і Літера, 2019. – С. 46-49. 2. Схеми художнього часу і простору // Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. – С. 312-326. 3. Лотман Ю. Проблема художественного пространства // Лотман Ю. Структура художественного текста. – М.: Искусство, 1977. – С. 265-279. 	<p><i>Завдання для самостійного дослідження:</i></p> <p><i>Аналіз критичних статей Дебори Фогель "Композиція простору", "Помешкання в його психічній та суспільній функції"</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фогель Д. Композиція простору / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. – К.: Дух і Літера, 2019. – С. 46-49. 2. Фогель Д. Помешкання в його психічній та суспільній
---------------------------------	--	---------------	--	--

				<p>функції / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. – К.: Дух і Літера, 2019. – С. 49-59.</p> <p>6 год.</p>	
16 т. 2 год.	<p><i>Аналіз часо-просторових експериментів, явища часового парадоксу на прикладі творів: Ярослав Мельник (оповідання «Кінець», повість «Рояльна кімната»); Р.Бредбері "Удар грому"</i></p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схеми художнього часу і простору // Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. – С. 312-326. 2. Шліпченко С. Про тексти, тіла й архітектуру // Слово і час. – 1997. – № 9. – С. 74–81. 3. Stoff A. Okoliczności miejsca i czasu w interpretacji utworów literackich i dzieł sztuki // Roczniki humanistyczne. – 1998. – Т. XLVI, z.1. – S. 94–107. 4. Rosner K. Narracja, tożsamość i czas. – Kraków: Universitas, 2003. – 148 s. 		